

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΑΠΟΦΑΣΗ

70/2014

(της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 6^η Μαρτίου του έτους δύο χιλιάδες δεκατέσσερα (2014) ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:00 π.μ. και επί της οδού Λ. Κηφισίας 7, στους Αμπελόκηπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1. Αντιπρόεδρος : Μπουσουλέγκα Χριστίνα.

2. Μέλη: Ευάγγελος Καραμανλής
Ιωάννα Κουλούρη
Δημήτριος Λουρίκας
Δημήτριος Σταθακόπουλος

Γραμματέας: Παρασκευή Λεμπούση

Εισηγητές: Αριστοτέλης Ζαχαρόπουλος- Χρυσάνθη Ζαράρη, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Ερώτημα: Το με αρ. πρωτ. 95288/03-02-2014 αίτημα της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Έργων Αυτοκινητόδρομου Πάτρας-Αθήνας-Θεσσαλονίκης-Ευζώνων προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα το οποίο παρελήφθη στις 04-02-2014 (αρ.πρωτ. εισ. 558), όπως συμπληρώθηκε- κατόπιν του με αρ πρωτ. 558/14.02.2014 αιτήματος της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ - με το με αρ. πρωτ. ΚΒ/ΦΚΛΜ 10.00/ΣΥ/95526/19-02-2014 έγγραφό της αιτούσας που παρελήφθη στις 19-02-2014 (αρ.πρωτ.εισ.924).

ΘΕΜΑ: Αίτημα της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Έργων Αυτοκινητόδρομου Πάτρας Αθήνας Θεσσαλονίκης Ευζώνων για παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ(δδ) Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του Π.Δ 60/2007, για την ανάθεση 2ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών (2η ΣΣΕ) προϋπολογιζόμενης δαπάνης 7.729.402,93€ (χωρίς ΦΠΑ 23%) σε εκτελούμενο έργο με τίτλο “Κατασκευή Αυτοκινητοδρόμου με τα συνοδά του έργα στο τμήμα: Αρχή Α.Κ. Αγίας Μαρίνας Στυλίδας – Αρχή Α.Κ. Ραχών, του άξονα ΠΑΘΕ”.

1. Με το με αρ. πρωτ. 95288/03-02-2014 αίτημα της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Έργων Αυτοκινητόδρομου Πάτρας-Αθήνας-Θεσσαλονίκης-Ευζώνων (εφεξής ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ) προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή) και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα που παρελήφθησαν από την Αρχή στις 04-02-2014 (αρ.πρωτ. εισ. 558), όπως συμπληρώθηκαν- κατόπιν αιτήματος της Αρχής - με το με αρ. πρωτ. ΚΒ/ΦΚΛΜ 10.00/ΣΥ/95526/19-02-2014 όμοιο έγγραφο και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα και στοιχεία που παρελήφθησαν από την Αρχή στις 19-02-2014 (αρ.πρωτ.εισ.924), η ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ υποπ. (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 4 περ.α του Π.Δ 60/2007, με αντικείμενο την ανάθεση της 2ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών (2η ΣΣΕ) προϋπολογιζόμενης δαπάνης 7.729.402,93€ (χωρίς ΦΠΑ 23%) σε εκτελούμενο έργο με τίτλο “Κατασκευή Αυτοκινητοδρόμου με τα συνοδά του έργα στο τμήμα: Αρχή Α.Κ. Αγίας Μαρίνας Στυλίδας – Αρχή Α.Κ. Ραχών, του άξονα ΠΑΘΕ”.

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

2. Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιεχόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.α. Με την με αρ. πρωτ. 100198/30.05.2006 Κοινή Υπουργική Απόφαση εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία του οδικού έργου “Συνολική Παράκαμψη Στυλίδας- Καραβόμυλος” του Αυτοκινητόδρομου ΠΑΘΕ, στην παρ. 49. ε.1. της οποίας αναφέρεται ότι “Στην περιοχή εκτέλεσης του έργου υπάρχουν αρχαιολογικοί χώροι χωρίς να θίγονται άμεσα από τον οδικό άξονα ΠΑΘΕ”. Με την με αρ. πρωτ. 287/18-1-2007 Απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, εγκρίθηκαν: η διενέργεια, οι όροι, η διαδικασία επιλογής αναδόχου και τα τεύχη Δημοπράτησης του έργου “Κατασκευή Αυτοκινητοδρόμου με τα συνοδά του έργα στο τμήμα: Αρχή Α.Κ. Αγίας Μαρίνας Στυλίδας – Αρχή Α.Κ. Ραχών, του άξονα ΠΑΘΕ”. Ειδικότερα, εγκρίθηκε η διαδικασία διενέργειας ανοικτού δημόσιου διεθνούς διαγωνισμού με σύστημα προσφοράς με επιμέρους ποσοστά έκπτωσης κατά ομάδες τιμών, σε συμπληρωμένο τιμολόγιο ομαδοποιημένων τιμών της Υπηρεσίας, με έλεγχο ομαλότητας επί των επί μέρους ποσοστών έκπτωσης (παρ.4β του άρθρου 4 του Ν.1418/84 και άρθρο 7 του Π.Δ 609/85) και υπό τις προϋποθέσεις του Ν. 3236/2004, προϋπολογισμού 168.067.226,89€ (χωρίς ΦΠΑ 19%). Με το με αρ. πρ. ΕΥΔ/ΕΠ-ΟΑΛΑΑ/4929/15-01-2007 έγγραφο της αρμόδιας Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης, καθόσον το έργο είναι συγχρηματοδοτούμενο, χορηγήθηκε προέγκριση δημοπράτησης. Περίληψη της διακήρυξης απεστάλη για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης και δημοσιεύτηκε στο Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως (τ. ΔΔΣ 27/26-01-2007) και στον Ελληνικό Τύπο. Κατόπιν, διενέργειας του διαγωνισμού στις 30-03-2007, με την με αρ. πρωτ. 2314/27-04-2007 Απόφαση του Υπουργού τ.ΠΕΧΩΔΕ, εγκρίθηκε το αποτέλεσμα του εν λόγω διαγωνισμού και επακολούθως η ανάθεση εκτέλεσης του έργου, στην εταιρεία ΑΤΤΙΚΑΤ-ΑΤΕ, δαπάνης ύψους 103.307.223,33€ (χωρίς Φ.Π.Α. 19%). Κατόπιν διενέργειας προσυμβατικού ελέγχου, το Ελεγκτικό Συνέδριο, με την με αρ. 347/2007 Πράξη του

Ε' Κλιμακίου, απεφάνθει ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του υποβληθέντος σχεδίου σύμβασης η οποία τελικώς υπογράφηκε στις 01-06-2007, με αρχική συνολική προθεσμία περαίωσης του έργου, ορισθείσα για τις 12-09-2010.

2β. Με την με αρ. πρωτ. 20597/17-02-2009 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων του τ. Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, εγκρίθηκε ο 1^{ος} ΑΠΕ του έργου δαπάνης ύψους 103.307.223,33 € (χωρίς Φ.Π.Α), δηλ. σε ισοζύγιο με την αρχική σύμβαση. Με την με αρ. πρωτ. 22153/19-06-2009 Απόφαση Υπουργού τ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε, εγκρίθηκε ο 2^{ος} ΑΠΕ δαπάνης ύψους 128.245.502,36€ (χωρίς ΦΠΑ) ο οποίος περιλαμβάνει: την 2^η διαμόρφωση της ΑΣΕ -δαπάνης ύψους 105.641.331,38€ (χωρίς ΦΠΑ)-, το 2^ο ΠΚΤΜΝΕ και την 1^η Συμπληρωματική Σύμβαση Εργασιών για την οποία το Ελεγκτικό Συνέδριο με την με αρ. 311/2009 Πράξη του Ε' Κλιμακίου έκρινε ότι δεν κωλύεται και μπορεί να υπογραφεί το υποβληθέν σχέδιο της 1ης ΣΣΕ. Ακολούθως, στις 30-7-2009, υπεγράφη η 1^η ΣΣΕ του έργου ποσού 22.604.170,98€ (χωρίς ΦΠΑ). Με την με αρ. πρωτ. 53320/01-10-2010 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ, εγκρίθηκε παράταση της συνολικής προθεσμίας κατασκευής του έργου έως τις 12-07-2011.

2.γ. Με την με αρ. πρωτ. οικ.1566/26-01-2011 Απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, κηρύχθηκε έκπτωτη η ανάδοχος εταιρεία με την επωνυμία ΑΤΤΙΚΑΤ-ΑΤΕ η οποία είχε υπαχθεί σε καθεστώς συνδιαλλαγής του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα με την με αρ. 1023/2010 Απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Με το με αρ. πρωτ. 293/09-02-2011 έγγραφό της, η ΑΤΤΙΚΑΤ-ΑΤΕ υπέβαλε ένσταση κατά της απόφασης της Διευθύνουσας Υπηρεσίας η οποία με το με αρ. πρωτ. 1630/22-02-2011 έγγραφό της προς την Προϊσταμένη Αρχή, εισηγήθηκε την απόρριψή της εν λόγω ένστασης. Πριν από την ολοκλήρωση της εξέτασης της σχετικής εισήγησης από το Συμβούλιο Δημοσίων Έργων (Τμήμα Κατασκευών), η ΑΤΤΙΚΑΤ- ΑΤΕ, στις 22-3-2011, αιτήθηκε την υποκατάστασή της, για το σύνολο των υπολειπόμενων εργασιών του έργου, από την Κοινοπραξία των εταιρειών ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε – ΤΕΡΝΑ Α.Ε - οι οποίες σημειωτέον είχαν συμμετάσχει αυτοτελώς στη διαδικασία του διαγωνισμού και είχαν καταταγεί αμέσως επόμενες της Αναδόχου ΑΤΤΙΚΑΤ-ΑΤΕ στον πίνακα μειοδοσίας-, προσκομίζοντας αντίστοιχες δηλώσεις αποδοχής από τις εν λόγω εταιρείες. Κατόπιν λήψης της με αρ. 390/2011 πράξης του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με την οποία το Ελεγκτικό Συνέδριο απείχε από τον έλεγχο νομιμότητας της υποκατάστασης του αναδόχου, λόγω αναρμοδιότητας ελέγχου της υποκατάστασης του αρχικού αναδόχου κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης και για τους λόγους που αναφέρονται στην εν λόγω Πράξη, με την με αρ. πρωτ. 81989/22-8-2012 Απόφαση Αναπλ. Υπουργού ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ.(ΑΔΑ: Β4ΓΘ1-ΔΑΘ), εγκρίθηκε α) η υποκατάσταση της Αναδόχου "ΑΤΤΙΚΑΤ ΑΤΕ" από την Κοινοπραξία "ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ –ΤΕΡΝΑ ΑΕ", μετά από σχετική ομόφωνη γνωμοδότηση του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων/Τμ. Κατασκευών (πράξη 4, συνεδρία 28/05-07-2011). Ειδικότερα, η υποκατάσταση εγκρίθηκε με απαλλαγή της αρχικής αναδόχου από την ευθύνη για τις εκτελεσθησόμενες εργασίες, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 65 του Ν. 3669/2008 και β) με παράταση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου μέχρι τις 28-02-2014.

2.δ. Με την με αρ. πρ. 1691/28-04-2010 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού, εγκρίθηκε η μελέτη τροποποίησης της χάραξης από τη ΧΘ 27+460 έως τη ΧΘ 28+150 με υψομετρική υπερύψωση της μηκοτομής της αρτηρίας του Αυτοκινητοδρόμου και των S.R., όπως επιβλήθηκε από την Αρχαιολογική Υπηρεσία μετά την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (Κ.Α.Σ) με την με αρ. 12/17-02-2010 πράξη του. Επίσης με την με αρ. πρωτ. 394/07-02-2012 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού εγκρίθηκε η διατήρηση σε κατάχωση του τμήματος του έργου από τη ΧΘ 27+400 έως 27+440 μετά την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (Κ.Α.Σ) με την με αρ. 1/10-01-2012 πράξη του. Εν συνεχεία με την με αρ. πρωτ. ΥΠΑΙΘΠΑ/ΓΓΠ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΑΧΜ/20-08-2012 Υπουργική

απόφαση, εγκρίθηκε η διατήρηση σε κατάχωση του τμήματος του έργου από τη ΧΘ 26+960 έως τη Χ.Θ. 27+150 κατόπιν ομόφωνης γνωμοδότησης του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (Κ.Α.Σ) με την με αρ. 17/31-07-2012 πράξη του.

Σε συνέχεια των ανωτέρω δόθηκε εντολή στην ανάδοχο κοινοπραξία, με το με αρ. πρωτ. οικ. 1904/5-11-2012 έγγραφο της Δ/νουσας Υπηρεσίας, για σύνταξη και υποβολή των απαιτούμενων γεωτεχνικών μελετών, της μελέτης οδοποιίας και αποχέτευσης – αποστράγγισης στο τμήμα του έργου από Χ.Θ. 26+350 έως 28+300 οι οποίες περιγράφουν τις απαιτούμενες προς εκτέλεση συμπληρωματικές εργασίες.

2.ε Με την με αρ. πρωτ. 83263/21-12-2012 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων, εγκρίθηκε ο 3^{ος} Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών (Α.Π.Ε), που περιελάμβανε την 3^η Διαμόρφωση της Α.Σ.Ε και την 1^η διαμόρφωση της 1^{ης} Σ.Σ.Ε του έργου του θέματος με δαπάνη 128.245.502,36€ (χωρίς ΦΠΑ), ήτοι σε ισοζύγιο με τον 2ο ΑΠΕ.

2.στ Με το αρ. πρωτ. οικ. 2610/20-11-2013 έγγραφο της Δ/νουσας Υπηρεσίας υπεβλήθη στην Προϊσταμένη Αρχή προς έγκριση ο 4^{ος} Α.Π.Ε του έργου. Με το με αρ. πρωτ. 93898/28-11-2013 έγγραφο της Προϊσταμένης Αρχής ζητήθηκε από την Δ/νουσα Υπηρεσία η επανασύνταξη της Νέας Τιμής με αρ. 3/Ν.Τ.10. Με το αρ. πρωτ. οικ. 2719/05-12-2013 έγγραφο της Δ/νουσας Υπηρεσίας διεβιβάσθη ανασυνταγμένος ο 4^{ος} Α.Π.Ε και το 3^ο Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε του έργου.

2.ζ Με την με αρ. πρωτ. ΕΥΔ/ΕΠ-ΕΠ οικ. 6221/19-12-2013 Απόφαση, έγινε η 1^η τροποποίηση της Πράξης "Ολοκλήρωση της κατασκευής του τμήματος «Σκάρφεια –Λαμία-Ράχες» του ΠΑΘΕ, υπο-τμήματα: «Ν.ΚΟΙΤΗ ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ – Α/Κ ΡΟΔΙΤΣΑΣ» και «Α/Κ ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ –Α/Κ ΡΑΧΩΝ»" με κωδικό MIS 291887 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας".

2.η Με την με αρ. πρωτ. 94230/20-12-2013 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων εγκρίθηκαν: i) Η τροποποίηση των μελετών: α) Οριστική μελέτη – Μελέτη Εφαρμογής οδοποιίας από Χ.Θ. 26+420 έως Χ.Θ. 28+300, β) Οριστική μελέτη – Μελέτη εφαρμογής αποχέτευσης ομβρίων – αποστράγγισης από Χ.Θ. 26+420.00 έως Χ.Θ. 28+300.00, γ) Οριστική μελέτη γέφυρας Κ.Δ. οδού 8Ν (Τ17Ν), δ) Οριστική μελέτη εξυγίανσης και επιχωμάτων από Χ.Θ. 26+350 έως Χ.Θ. 26+900, ε) Οριστική μελέτη επιχωμάτων από Χ.Θ. 26+900 έως Χ.Θ. 27+900 στ) Μελέτη αποκατάστασης και αποπεράτωσης ορυγμάτων σε επιλεγμένες θέσεις και ii) η προσαρμογή των αρχικά προβλεπόμενων ασφαλικών οδοστρωμάτων στις ισχύουσες προδιαγραφές (ΕΤΕΠ), για το έργο «Κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου με τα συνοδά του έργα στο τμήμα "Αρχή Α.Κ. Αγ. Μαρίνας Στυλίδας-Αρχή Α.Κ. Ραχών" του Άξονα ΠΑΘΕ», ύστερα και από την ομόφωνη γνωμοδότηση του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων /Τμήμα Κατασκευών με την με αρ. 9/17-12-2013 Πράξη του.

2.θ Με το αρ. πρωτ. 6297/27-12-2013 έγγραφο της, η αρμόδια Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης διατύπωσε τη σύμφωνη γνώμη της για την έγκριση του 4^{ου} Α.Π.Ε του έργου κατόπιν του σχετικού αιτήματος της ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ (αρ. πρωτ. 94225/20-12-2013 έγγραφό της).

2.ι Με την με αρ. 5/30-12-2013 Πράξη του, το Συμβούλιο Δημοσίων Έργων/Τμήμα Κατασκευών γνωμοδότησε ομόφωνα για την έγκριση ανάλωσης των επί έλασσον δαπανών του 4^{ου} ΑΠΕ που περιλαμβάνει την 4^η διαμόρφωση της Αρχικής Σύμβασης, την 2^η διαμόρφωση της 1^{ης} Σ.Σ.Ε και την έγκριση σύναψης της 2^{ης} Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών (Σ.Σ.Ε), συνολικής δαπάνης 135.974.905,29€. Η δε δαπάνη της 2ης ΣΣΕ του έργου ανέρχεται σε 7.729.402,93€ (χωρίς ΦΠΑ 23%).

2.κ Κατόπιν του με αρ. πρωτ. 558/14-02-2014 εγγράφου διευκρίνησης ιστορικού και συμπλήρωσης φακέλου της Αρχής, η ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ απέστειλε συμπληρωματικά το υπ' αριθ. πρωτ. 95526/19-02-2014 έγγραφό της, στο οποίο συμπεριελήφθησαν όλα τα ζητηθέντα συμπληρωματικά στοιχεία (αποφάσεις ΥΠ.ΠΟ., απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, φωτογραφίες αρχαιολογικών ευρημάτων, οριζοντιογραφίες του έργου, διατομές, μηκοτομή, απόφαση έγκρισης τροποποίησης των οριστικών μελετών οδοποιίας κλπ).

3. Με το παρόν αίτημά της, η ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την υπογραφή της 2ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών, δαπάνης 7.729.402,93€ (χωρίς ΦΠΑ 23%). Όπως επικαλείται η αναθέτουσα αρχή, “ο 4ος Α.Π.Ε, συνολικής δαπάνης 163.632.674,78 €, συντάχθηκε για να περιλάβει την 4η Διαμόρφωση της Αρχικής Σύμβασης, την 2η Διαμόρφωση της 1ης Συμπληρωματικής Σύμβασης καθώς επίσης και την 2η Συμπληρωματική Σύμβαση του έργου, παρουσιάζει δε αύξηση δαπάνης κατά 9.507.165,60 € από τον 3^ο Α.Π.Ε που οφείλεται στην δαπάνη των εργασιών που περιλαμβάνονται στην 2^η Σ.Σ.Ε. Η 2η Σ.Σ.Ε συντάχθηκε για να συμπεριλάβει τις συμπληρωματικές εργασίες, που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό συμβατικό αντικείμενο, αλλά κατέστησαν αναγκαίες λόγω απροβλέπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση και με δεδομένο ότι οι εργασίες αυτές δεν μπορούν να διαχωριστούν τεχνικά και οικονομικά από την αρχική σύμβαση. Η παραπάνω αναγκαιότητα εκτέλεσης νέων εργασιών προέκυψε επειδή κατά την εκτέλεση των εργασιών διάνοιξης του ορύγματος από Χ.Θ. 27+000 έως Χ.Θ. 27+550, παρουσία αρχαιολόγων σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, στο ψηλότερο σημείο αυτού (περί τη Χ.Θ. 27+470) όπου προβλέπεται αποκατάσταση της ασφαλτοστρωμένης κάθετης οδού Αχινού – Παλαιοκερασιάς (Κ.Ο.8) με κατασκευή τεχνικού Άνω Διάβασης, η αρχαιολογική έρευνα αποκάλυψε υπολείμματα οικοδομήματος της ρωμαϊκής εποχής, με αποτέλεσμα να διακοπούν οι εργασίες εκσκαφών αρχικά από Χ.Θ. 27+420 έως Χ.Θ. 27+510 περίπου και στη συνέχεια σταδιακά στην ευρύτερη περιοχή (περίπου από Χ.Θ. 26+920 έως Χ.Θ. 28+150), καθώς, με την εξέλιξη της αρχαιολογικής έρευνας, ανακαλύφθηκαν στην περιοχή αυτή και νέα ευρήματα, ακόμη και της βυζαντινής εποχής, για τα οποία από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ κρίθηκε ότι απαιτούνται καταγραφή, προστασία με ειδικά μέτρα και στη συνέχεια κατάχωση αυτών, με αποτέλεσμα να απαιτείται δημιουργία επιχώματος στη θέση του ορύγματος. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την ΜΠΕ (έγκριση με την ΚΥΑ 100198/30-5-2006), για την εγκεκριμένη χάραξη του υπόψη τμήματος, είχε ήδη προβλεφθεί μετατόπιση του άξονα του αυτοκινητοδρόμου ΠΑΘΕ κατά 200m βορείως στο ύψος της εκκλησίας της Αγ. Παρασκευής, ύστερα από υπόδειξη της ΙΔ' ΕΠΚΑ Λαμίας, προκειμένου να παρακαμφθεί περιοχή πιθανών αρχαιολογικών ευρημάτων. Επομένως, η ανεύρεση υπολειμμάτων κτισμάτων κτλ. αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και δη τέτοιας σπουδαιότητας που να απαιτείται α) η καταγραφή, β) η προστασία και γ) η κατάχωσή τους, που οδηγεί σε αναγκαστική μεταβολή (ανύψωση της ερυθράς) στο σχεδιασμό του οδικού έργου, αποτελεί απρόβλεπτο γεγονός, που δεν ήταν δυνατόν να έχει διαπιστωθεί κατά τη σύνταξη των αρχικών μελετών, οι οποίες ακολούθησαν τις υποδείξεις των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων. Είναι συνεπώς προφανές και αναμενόμενο ότι ύστερα από την υποχρεωτική επιβολή κατασκευής επιχωμάτων (αντί ορυγμάτων) ή επιχωμάτων μεγαλύτερου ύψους στη συγκεκριμένη περιοχή, τα μέτρα θεμελίωσης των επιχωμάτων αυτών θα έπρεπε να ενισχυθούν κατάλληλα (σε σύγκριση με τα αντιστοίχως αρχικά προβλεφθέντα), με σκοπό την μείωση των μετακατασκευαστικών καθιζήσεων του οδοστρώματος σε αποδεκτά χαμηλά επίπεδα.

Ειδικά στο τμήμα, Χ.Θ. 26+430 έως 26+900 (όπου το επίχωμα έχει αυξηθεί σε ύψος), προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αυξημένες καθιζήσεις, ενδείκνυται η αφαίρεση της μαλακής συμπιεστής εδαφικής στρώσης όπως προτείνεται στη μελέτη του Αναδόχου.

Συγκεκριμένα σε εφαρμογή των παρακάτω Υπουργικών Αποφάσεων:

- Της με αρ. πρ. ΥΠΠΟ.Τ./ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ40/4096/1691/28-04-2010 απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού, με την οποία εγκρίθηκε η μελέτη τροποποίησης της χάραξης από τη ΧΘ 27+460 έως τη ΧΘ 28+150 με υψομετρική υπερέψωση της μηκοτομής της αρτηρίας του Αυτοκινητοδρόμου και των S.R., όπως επιβλήθηκε από την Αρχαιολογική Υπηρεσία μετά την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (Κ.Α.Σ) στην με αρ. 12/17-02-2010 πράξη του.
- Της με αρ. πρ. ΥΠΠΟ.Τ./ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ48/11581/394/07-02-2012 Υπουργικής απόφασης με την οποία εγκρίθηκε η διατήρηση σε κατάχωση του τμήματος του έργου από τη ΧΘ 27+400 έως 27+440 μετά την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (Κ.Α.Σ) στην με αρ. 1η/10-01-2012 πράξη του.
- Της με αρ. πρ. ΥΠΑΙΘΠΑ/ΓΓΠ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΑΧΜ/20-08-2012 Υπουργικής απόφασης με την οποία εγκρίθηκε η διατήρηση σε κατάχωση του τμήματος του έργου από τη ΧΘ 26+960 έως 27+150 μετά την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (Κ.Α.Σ) στην με αρ. 17/31-07-2012, που εκδόθηκαν μετά τις ομόφωνες γνωμοδοτήσεις του ΚΑΣ, δόθηκε εντολή στην ανάδοχο, με το με αρ. πρ. ΛΜ/ΦΚΛΜ10.00/ΜΕ1,2,4/οικ 1904/5-11-2012 έγγραφο της Δ/νουσας Υπηρεσίας, για σύνταξη και υποβολή των απαιτούμενων γεωτεχνικών μελετών, της μελέτης οδοποιίας και αποχέτευσης – αποστράγγισης στο τμήμα του έργου από Χ.Θ. 26+350 έως 28+300, οι οποίες περιγράφουν τις απαιτούμενες προς εκτέλεση συμπληρωματικές εργασίες. Οι εν λόγω μελέτες συντάχθηκαν, υποβλήθηκαν για έγκριση και εγκρίθηκαν από την Προϊσταμένη Αρχή, κατόπιν σχετικής Γνωμοδότησης του Σ.Δ.Ε /Τμ. Κατασκευών με την αρ. πρ. ΚΑ/ΦΚΛΜ10.00/ΜΕ2/94230/20-12-2013 Απόφαση Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων και αναλυτικότερα περιλαμβάνουν: α) Την εκσκαφή για την θεμελίωση του επιχώματος σε μέσο βάθος περί τα 4 μέτρα και την επαναπλήρωση αυτής με λιθορριπή (εντός γεωφάσματος), για την αποχέτευση- αποστράγγιση των αναβλυζόντων υδάτων στην περιοχή από Χ.Θ. 26+430 έως Χ.Θ. 26+900 περίπου όπου αρχικά προβλεπόταν επίχωμα μικρού ύψους. Κατά την γεωτεχνική έρευνα που είχε διεξαχθεί τον Σεπτέμβριο 2006 (Γεωτεχνική έρευνα- μελέτη επιχώματος από την Χ.Θ. 26+330 έως 26+970 επίχωμα Ε13) διαπιστώθηκε η ύπαρξη υδροφόρου ορίζοντα σε βάθος 2,70 μ. Η αρχικά προβλεπόμενη από την μελέτη εκσκαφή για την θεμελίωση του επιχώματος ήταν 1,00 μ., ενώ με την νέα μελέτη για τη θεμελίωση του επιχώματος, θα απαιτηθεί μέσο βάθος εκσκαφής 4,00 μ. και επομένως θα συναντήσουμε τον υδροφόρο ορίζοντα, γεγονός που αντιμετωπίζεται στα πλαίσια της προαναφερθείσας μελέτης. Κατά την φάση εκσκαφής των σκαμμάτων και της επαναπλήρωσης εκτιμάται από τη μελέτη ότι θα απαιτηθούν αντλήσεις των αναβλυζόντων υδάτων. Στο τμήμα όπου κατασκευάζεται επίχωμα από Χ.Θ. 26+900 έως Χ.Θ 27+900 αυτό θεμελιώνεται σχεδόν επιφανειακά. Τέλος στο υπολειπόμενο τμήμα από Χ.Θ. 27+900 έως Χ.Θ. 28+300 εφαρμόζεται ορυγματική διατομή (όπως αρχικά προβλεπόταν) με κατάλληλη διαμόρφωση της ερυθράς. β) Την ανύψωση της ερυθράς κατά μέγιστο ύψος 7 μέτρα με αύξηση της βάσης του επιχώματος που θα απαιτούσε πρόσθετες απαλλοτριώσεις. Για την αποφυγή των πρόσθετων απαλλοτριώσεων τα πρανή των επιχωμάτων σχεδιάστηκαν κατά τόπους με κλίσεις 1:1 αντί της συνήθους κλίσης 2:3, γεγονός το οποίο οδήγησε στην όπλιση του επιχώματος με γεωπλέγματα. γ) Την υδραυλική μελέτη, η οποία προβλέπει σύστημα εγκάρσιων και διαμήκων αγωγών με τα απαιτούμενα φρεατριά τους, για την απαγωγή των αναβλυζόντων υδάτων από την Χ.Θ. 26+430 έως Χ.Θ. 26+900.

Επιπρόσθετα με το με αρ. πρωτ.2852/14-08-2013 έγγραφο της 24ης Ε.Β.Α απαιτήθηκε η ανύψωση της ερυθράς του αριστερού παράπλευρου SR4A και δόθηκε εντολή στην ανάδοχο για την

εξέταση υλοποίησης της απαίτησης με το με αρ. πρ. ΛΜ/ΦΚΛΜ10.00/ΕΓ1/2173/02-09-2013 έγγραφο της Δ/νουσας Υπηρεσίας.

Οι εργασίες της 2^{ης} Σ.Σ.Ε είναι απόλυτα αναγκαίες για την ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου του έργου και δεν μπορούν τεχνικά και οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα στην αναθέτουσα αρχή και πληρούνται οι προϋποθέσεις της παράγρ.1, άρθρο 57 του Ν.3669/08 για την σύναψή της”.

II. Νομικό πλαίσιο

4. Σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπερ. δδ της περ. γ της παραγρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 4013/2011 (ΦΕΚ 204/τ.Α) όπως τροποποιήθηκε από την παράγραφο 1 του άρθρου 61 του Ν. 4146/2013 (ΦΕΚ 90/τ.Α) και ισχύει, ορίζεται: “Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. [...]»

5. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Π.Δ. 60/2007 (ΦΕΚ 64/τ.Α) με τίτλο «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...» το εν λόγω Π.Δ. «εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια : [...] γ) 5.278.000 € για τις δημόσιες συμβάσεις έργων [...]».

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2013 με αρ. 1336/2013 (ΕΕ), για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, το ως άνω ποσό αναπροσαρμόστηκε, με έναρξη ισχύος στις 01-01-2014, σε 5.186.000,00€.

6. Στην παρ. 1 του άρθρου 8 του π.δ. 60/2007, ορίζεται: “ Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας δημόσιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. Στον υπολογισμό αυτό, λαμβάνεται υπόψη το εκτιμώμενο συνολικό ποσό, συμπεριλαμβανομένων τόσο του τυχόν προβλεπόμενου δικαιώματος προαίρεσης όσο και των τυχόν παρατάσεων της σύμβασης...”, και στην παρ. 2: “Η αποτίμηση πρέπει να ισχύει κατά το χρόνο αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 29 παράγραφος 2 ή, στις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται μια τέτοια προκήρυξη, κατά το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης[...]”

7. Στο άρθρο 25, ομοίως του Π.Δ 60/2007, ορίζεται ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάψουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις [...]

4. Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών: α) όταν αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την

υπηρεσία αυτή, εφόσον τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες είτε δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές είτε μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της. Το σωρευτικό ποσό των συναπτομένων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης,».

8. Στο άρθρο 57 του Ν. 3669/08 (ΦΕΚ 116/Α) με τίτλο “Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημόσιων έργων”, ορίζεται: «...1. Το έργο εκτελείται σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. Ο φορέας κατασκευής του έργου έχει το δικαίωμα, αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, να συνάπτει σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου, με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της. Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αρχικής σύμβασης, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των τυχόν απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες. Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση για την εκτέλεσή τους, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παράγραφοι 5, 6 και 7 (...).”.

III. Νομική Εκτίμηση

9. Το υπό εξέταση αίτημα, της ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ, αφορά στη σύναψη συμπληρωματικής «δημόσιας σύμβασης έργου» με την έννοια της περίπτωσης (β) της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του π.δ. 60/2007. Δεδομένου ότι πρόκειται για διαδικασία ανάθεσης κατόπιν διαπραγμάτευσης με σκοπό την υπογραφή 2ης Συμπληρωματικής Σύμβασης, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη της οποίας ανέρχεται στο ποσό των 7.729.402,93€ (χωρίς ΦΠΑ 23%), υπερβαίνει δηλαδή το ποσό των κατωτάτων ορίων δημοσίων συμβάσεων έργων που τίθενται με το άρθρο 6 του π.δ 60/2007, όπως αυτά αναθεωρήθηκαν, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ’ άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ’ υποπερ. δδ` του Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

10. Σύμφωνα με πάγια νομολογία του ΔΕΚ, η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007) περιπτώσεις (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας.

Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2004/18/EK να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις, με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13^{ης} Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48). Το δε βάρος απόδειξης της ύπαρξης εξαιρετικών περιστάσεων που δικαιολογούν την παρέκκλιση, φέρει εκείνος ο οποίος τις επικαλείται (βλ. Δ.Ε.Κ. απόφαση της 14.9.2004, Υπόθεση C-385/02, απόφαση της 18.5.1995, Υπόθεση C-57/94, απόφαση της 12.1.1994, Υπόθεση C-296/92, απόφαση της 17.11.1993, Υπόθεση C-71/02, απόφαση της 10.3.1987, Υπόθεση C-199/85, Υπόθεση C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας).

11. Ειδικότερα, η εφαρμογή του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α του π.δ. 60/2007, στη βάση της οποίας παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, προϋποθέτει σωρευτικά τα κάτωθι:

α) να αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη, ούτε στην αρχική σύμβαση,

β) να κατέστησαν, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση,

γ) η ανάθεση να γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την υπηρεσία αυτή,

δ) τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες να μην μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές, είτε να μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως να είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της.

ε) το σωρευτικό ποσό των συναπτομένων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών, να μην υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης.

12. Όπως παγίως έχει κριθεί, ως «απρόβλεπτες περιστάσεις» θεωρούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ανάγονται στο χρόνο κατάρτισης της αρχικής σύμβασης και παρότι η μελέτη (οριστική ή προμελέτη) με βάση την οποία προσδιορίστηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου, υπήρξε πλήρης και ακριβής, αντικειμενικά δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής και να ενταχθούν στο αρχικό έργο και τη συναφθείσα σύμβαση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση του απρόβλεπτου δεν πρέπει να απορρέουν από δική τους ευθύνη, το δε βάρος απόδειξης περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την προσφυγή στη διαδικασία αυτή το φέρει εκείνος ο οποίος τις επικαλείται (βλ. ενδεικτικά Ελ. Συν. Ε' Κλιμάκιο Πράξη 610/2011 και αποφ. VI Τμ. 705/2012, 2066/2010, 3359, 3357, 2502, 1780/2009). Περαιτέρω, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν ως «συμπληρωματικές εργασίες» οφειλόμενες σε απρόβλεπτα γεγονότα εκείνες που αφορούν σε επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του έργου ή στη βελτίωση της ποιότητάς του, καθόσον είναι ανεπίτρεπτη η εκ των υστέρων μεταβολή του αντικειμένου του έργου που δεν ήταν γνωστή στο σύνολο των διαγωνιζομένων, κατά την υποβολή της προσφοράς τους, και δεν

αποτέλεσε τη βάση της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου (βλ. πράξ. VI Τμ. 98, 192, 197, 216 και 232/2006, 108/2007, απόφ. VI Τμ.2069/2010), ή οφείλονται σε έλλειψη επιμέλειας της αναθέτουσας αρχής (πβλ. πράξ. Ε΄ Κλιμ. 259, 355/2008, 228/2009).

13. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης αναφορικά με τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α του π.δ. 60/2007, ως αναλύθηκαν στην παρ. 11 της παρούσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

i) Ως προς την (α) προϋπόθεση:

Σύμφωνα με την Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, όπως αυτοί ορίζονται στην ΚΥΑ με αρ. 100198/30-5-2006 (βλ. παρ. 2α ανωτέρω), ρητώς αναφέρεται ότι *“για την υλοποίηση του έργου επιλέχθηκε η εναλλακτική λύση 2 της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ)”*. Περαιτέρω, ομοίως ρητώς αναφέρεται ότι *“στην περιοχή εκτέλεσης του έργου υπάρχουν αρχαιολογικοί χώροι ...χωρίς όμως να θίγονται άμεσα από τον οδικό άξονα ΠΑΘΕ”*. Επομένως, τόσο η Οριστική Μελέτη Οδοποιίας με βάση την οποία προσδιορίσθηκε το αρχικό τεχνικό αντικείμενο του έργου, όσο και η διακήρυξη δημοπράτησης του έργου παρότι υπήρξαν κατά τον χρόνο σύνταξής τους πλήρεις και ακριβείς, δεν περιελάμβαναν τις σχετικές συμπληρωματικές εργασίες.

Ειδικότερα, οι εργασίες που προτείνεται να συμπεριληφθούν στο υπό εξέταση αίτημα σύναψης της 2ης ΣΣΕ, συνιστούν κυρίως χωματοργικές εργασίες κατασκευής επιχωμάτων, εργασίες αποχέτευσης-αποστράγγισης του καταστρώματος της οδού και εργασίες για την αποχέτευση-αποστράγγιση των αναβλυζόντων υδάτων στη Χ.Θ. 26+430 έως Χ.Θ. 26+900 και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση καθόσον στο υπόψη τμήμα, σύμφωνα με τα τεύχη δημοπράτησης, προβλεπόταν η κατασκευή ορύγματος.

ii) Ως προς την (β) προϋπόθεση:

Τα αρχαιολογικά ευρήματα, υπολείμματα οικοδομήματος της ρωμαϊκής αλλά και της βυζαντινής εποχής, ανευρέθηκαν, παρουσία αρχαιολόγων σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών διάνοιξης του ορύγματος από Χ.Θ. 27+000 έως Χ.Θ. 27+550, παρότι για την εγκεκριμένη χάραξη του υπόψη τμήματος και προκειμένου να παρακαμφθεί περιοχή πιθανών αρχαιολογικών ευρημάτων, εφαρμόσθηκαν τα προβλεπόμενα στην Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων.

Στη συνέχεια οι αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ, έκριναν ότι απαιτείται καταγραφή, προστασία με ειδικά μέτρα και στη συνέχεια κατάχωση των αρχαιολογικών ευρημάτων (βλ. παρ. 2δ και 3 ανωτέρω). Αποτέλεσμα των ανωτέρω υπήρξε η απαίτηση δημιουργίας επιχώματος στη θέση του ορύγματος, η υποχρέωση διατήρησης σε κατάχωση των αρχαιολογικών ευρημάτων, η τροποποίηση της ερυθράς της αρτηρίας σε σημαντικό μήκος και η κατασκευή τεχνικού Κάτω Διάβασης στη θέση της άνω διάβασης. Επιπρόσθετα των ανωτέρω απαιτήθηκε και η ανύψωση της ερυθράς του αριστερού παράπλευρου SR4A με το με αρ. πρωτ.2852/14-08-2013 έγγραφο της 24ης Ε.Β.Α.

Εν προκειμένω, οι προς εξέταση συμπληρωματικές εργασίες που πρόκειται να αποτελέσουν το αντικείμενο της 2ης Σ.Σ.Ε., κατέστησαν αναγκαίες, κατόπιν Αποφάσεων του ΥΠΠΟ, λόγω της ανεύρεσης αρχαιολογικών ευρημάτων επί της αρτηρίας του αυτοκινητοδρόμου κατά την διάρκεια κατασκευής του έργου, είναι επίσης ανεξάρτητες της βούλησης της αναθέτουσας αρχής κα-

θότι οι αρχικές μελέτες (ΜΠΕ, Οριστική μελέτη Οδοποιίας κλπ) με βάση τις οποίες προσδιορίστηκε το αρχικό τεχνικό αντικείμενο του έργου, υπήρξαν κατά τον χρόνο σύνταξής τους πλήρεις και ακριβείς και αντικειμενικά δεν μπορούσαν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής (βλ. παρ. 12 ανωτέρω), δεδομένης και της διαβεβαίωσης των αρμοδίων αρχών (ΚΥΑ με αρ. 100198/30-5-2006 “Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων”), περί του αντιθέτου, ώστε να ενταχθούν στο αρχικό έργο και στην αρχική σύμβαση.

iii) Ως προς την (γ) προϋπόθεση :

Η ανάθεση της 2^{ης} Σ.Σ.Ε. προτείνεται να γίνει στην Κοινοπραξία “ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ –ΤΕΡΝΑ ΑΕ”, οικονομικό φορέα που εκτελεί το έργο που υπεισήλθε στη θέση της Αναδόχου κατόπιν υποκατάστασης (βλ. παρ. 2γ ανωτέρω), η οποία εχώρησε κατά τις διατάξεις του άρθρου 65 του Ν.3669/2008.

iv) Ως προς την (δ) προϋπόθεση :

Οι εργασίες που προορίζονται να κατασκευασθούν με την 2^η ΣΣΕ είναι, κυρίως, κατηγορίας χωματουργικών και τεχνικών έργων (εξυγίανση- θεμελίωση βάσης, σώμα επιχώματος και τεχνικό κάτω διάβασης) για το τμήμα από ΧΘ 26+350 έως τη ΧΘ 28+300. Αυτές προέκυψαν μετά από τις αναφερθείσες ήδη σχετικές τροποποιήσεις εγκεκριμένων μελετών και οι οποίες εγκρίθηκαν με απόφαση του Γεν. Γραμματέα (20-12-2013). Οι παραπάνω εργασίες της 2^{ης} Σ.Σ.Ε. κατασκευαστικά και χρονικά πρέπει να προηγηθούν των λοιπών εργασιών που αφορούν την ανωδομή του Αυτοκινητόδρομου οι οποίες είναι εργασίες οδοστρωσίας, ασφαλτικών, σήμανσης –ασφάλισης, ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, άρδευσης-φύτευσης πρανών κ.α. και ήδη περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση, οι οποίες δεν μπορούν να εκτελεστούν αν δεν προηγηθούν οι εργασίες της 2^{ης} Σ.Σ.Ε. Επομένως το ενιαίο αδιάσπαστο και αναπόσπαστο σύνολο των εργασιών της 2^{ης} Σ.Σ.Ε. και της Αρχικής Σύμβασης θα αποτελέσουν το τελειωμένο και ολοκληρωμένο, σύμφωνα και με τις μελέτες, έργο. Κατά συνέπεια ο τυχόν διαχωρισμός των εργασιών της 2^{ης} Σ.Σ.Ε. θα δημιουργούσε μείζονα προβλήματα στην αναθέτουσα Αρχή καθόσον δεν θα μπορούσαν να εκτελεστούν ούτε οι εργασίες της Αρχικής Σύμβασης στο ως άνω αναφερόμενο τμήμα του Αυτοκινητόδρομου.

Επίσης, η ίδια η κατασκευή του επιχώματος κατά τους κανόνες της τεχνικής απαιτεί συνέργεια με τα γειτνιάζοντα με αυτό υπό κατασκευή τμήματα της εργολαβίας ώστε να επιτευχθεί κατά το δυνατόν ισοζύγιο χωματισμών χρησιμοποιώντας τυχόν κατάλληλα υλικά από τα εγγύς ορύγματα του έργου προς όφελος της οικονομίας του έργου και της περιβαλλοντικής ισορροπίας. Επομένως ο τυχόν διαχωρισμός της κατασκευής του επιχώματος της 2^{ης} Σ.Σ.Ε. θα δημιουργούσε μείζονα προβλήματα στην αναθέτουσα Αρχή για εξεύρεση επιπλέον δανείων χωματισμών, στο χρόνο που τελικώς θα κατασκευαστεί.

Το δε αναφερόμενο επιμέρους οδικό τμήμα, από την Χ.Θ 26+350 έως την Χ.Θ 28+300 για την ολοκλήρωση του οποίου απαιτούνται οι εργασίες της 2^{ης} Σ.Σ.Ε., παρεμβάλλεται εντός του ως άνω υπό κατασκευή αυτοτελούς και ευρύτερου Οδικού τμήματος και κατά συνέπεια ο τυχόν διαχωρισμός των εργασιών της 2^{ης} Σ.Σ.Ε., ομοίως θα δημιουργήσει μείζονα προβλήματα στην αναθέτουσα Αρχή καθόσον δεν θα μπορεί να ολοκληρωθεί και να παραδοθεί προς χρήση το ήδη ευρισκόμενο σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής μείζον και εκατέρωθεν αυτού ενιαίο έργο (βλ. παρ. 3 ανωτέρω).

v) Ως προς την (ε) προϋπόθεση:

Το συνολικό ποσό των συμπληρωματικών συμβάσεων (της προς εξέταση 2ης ΣΣΕ αθροισμένου και του ποσού της 1ης ΣΣΕ) ανέρχεται σε 26.699.694,17€ (6.335.576,17€+20.364.118,00€) αντίστοιχα, μη συμπεριλαμβανομένων των ποσών της αναθεώρησης και του αναλογούντος ΦΠΑ. Το υπόψη ποσό δεν υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης που ανέρχεται σε 48.055.150,62€ (ήτοι 96.110.301,25*50%).

Εν όψει των ανωτέρω εκτεθέντων διαπιστώνεται ότι τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 25, παρ. 4, περ. α' του Π.Δ. 60/2007, καθώς προκύπτει η συνδρομή λόγων και προϋποθέσεων για την υιοθέτηση της εξαιρετικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για τη σύναψη της 2ης Συμπληρωματικής Σύμβασης εκτέλεσης του έργου του θέματος.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ ομόφωνα αποφασίζει:

Την αποδοχή του αιτήματος της ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ, και την παροχή σύμφωνης γνώμης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2. περ.γ υποπερ. δδ του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση προκειμένου να συναφθεί η 2η Συμπληρωματική Σύμβαση Εργασιών, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 7.729.402,93€ (χωρίς ΦΠΑ 23%) στο ήδη εκτελούμενο έργο με τίτλο “Κατασκευή Αυτοκινητοδρόμου με τα συνοδά του έργα στο τμήμα: Αρχή Α.Κ. Αγίας Μαρίνας Στυλίδας – Αρχή Α.Κ. Ραχών, του άξονα ΠΑΘΕ”, λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσομένων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 6 Μαρτίου 2014

**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η Αντιπρόεδρος**

Χριστίνα Μπουσουλέγκα